

Selvbygg av splitcane: Sangen av **stål mot bambus**

Tekst: Jon Lenæs

Foto: Barry Ord Clarke

I dag har det vokst fram en helt nye type av stangbyggere. Det er entusiastene som bruker timevis på å bygge stenger av splittet bambus. Samtidig som de holder håndverket i hevd i små hobbyrom, er internett blitt en av de viktigste redskapene deres. En av dem er Danny Twang...

Hør på sangen av skarpt høvelstål mot herdet bambus, sier Danny Twang og stryker henført den lille, blå Record-høvelen over en strimmel av bambus. Opp av høvelen snor det seg en tynn krøll av bambusspon. På arbeidsbenken foran seg i det littlille kjellerrommet der han bygger enhånds splitcanestenger, ligger bambusstrimmen støtt i en høvelform av stål. Danny stryker høvelen i hele strimmen lengde nok en gang, før han løfter den opp, sikter og kontrollerer målene for hver femte tomme med skyvelære.

– Dette er bare én av de seks splittene som skal limes sammen til bunnstokk på en fluestang på 7'6", forklarer han. – For det første skal bambusstrippens tverrsnitt være en likesidet trekant, og for det andre skal den smalne av etter et bestemt mønster. Det er denne avsmalningen – *taperingen* som det kalles på fagspråket – som bestemmer stangas aksjon.

På arbeidsbenken foran Danny ligger det en datautskrift som han stadig sammenligner målene med. – Dette skal bli en Young-tapering, forklarer

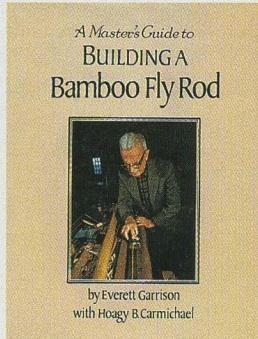

han, og tar fram en tilsvarende, ferdigbygget stang som står lett opp mot veggen på arbeidsbenken. For å sette sammen den korte, selvbygde fluestanga må han ta et par kjappe skritt ut i kjellergangen for å få plass. Der overlater han stanga forsiktig til meg, og sier: – Det er dette som er en skikkelig fluestang – noe helt annet enn plastantennene dere stresssveiper rundt med....

DET MÅTTE BLI SPLITCANE

For snaue fem år siden så Danny Twang den amerikanske filmen *A River Runs Through It* som handler om to brødres oppvekst i Missoula, Montana – midt i fluefisker-Mekka – i 1920-åra. Brødrene utvikler seg svært forskjellig, men de hadde en ting felles – nemlig fluefiske. Slik sett blir filmen en poetisk hyllest til fiskeformen, og i sin tid fikk den Oscar for beste filming. De mektige kinobildene talte åpenbart til pressefotografen i Danny.

– I kinosalens halvmørke bestemte meg for at jeg ville bli fluefisker – og at jeg ville fiske med splitcane, sier Danny. – Dagen derpå gikk jeg

ANBEFALTE BØKER

A Master's Guide to Building A Bamboo Fly Rod: Everett Garrison og Hoagy B. Carmichael. Denne boka regnes som Bibelen for splitcanebyggere.

Stangbygning – Bygning af splitcane-fluestænger: Preben Torp Jacobsen (egent forlag)

Splitcanestænger – Bygning af Splitcanestænger: Buch Poul Jensen

AKTUELT NETTSTED:

www.camerod.com/rodmakers

Danny Twang kan du kontakte på e-post:
danny@frisurf.no

Herdning:

Bambusstokkene som leveres i lengder på om lag 4 meter og har en diameter på 55–65 mm, må først varmes opp for å drive ut fuktighet og oljer. – Jeg bruker en propanbrenner til den første flammeherdingen, som også gjør det lettere å splitte bambusstokken i spiler, forklarer Danny.

Splitting: Danny splitter den herdede bambusstokken for hånd med kniv som følger fibrene. En del større produsenter bruker sag. – På den måten sparar de tid, men taper kvalitet, forklarer splitcanebyggeren fra Porsgrunn. – En god del av de langsgående fibrene i kanten av splittene skjæres nemlig over.

Splittene rettes: Når bambusstokken er splittet med kniv, må den rettes opp for hånd etterpå. Først files noe av forhøyningene på knutene ned med en fintannet fil, så varmes splittene og rettes for hånd. Emaljesiden skal aldri høvles, for det er denne siden som skal vende ut i det sammansatte stangemet

Grovhøvling: Etter splitting og retting grovhøvler Danny splittens sidekanter slik at den får et firkantet tverrsnitt. Deretter legges splitten i en grovhøvlingsform eller jigg av tre, og her høvler han en grad på 30 grader på den ene siden. Grovhøvlingsfomen som har et utfrest spor med en grad på 30 grader og en på 53 grader, har Danny laget selv i eik. Etter grovhøvlinga herdes splittene igjen, men denne gange «baker» Danny dem i en ovn i 180 grader i 25 minutter. Ovnen er også selvbygd – selvsagt!

Kvalitetskontroll:

Med en skyvelære kontrollers splittens mål og vinkler fortløpende på hver femte tomme.

Liming: Så skal splittene limes sammen til et stangemne med sekskantet tverrsnitt. Danny legger de seks splittene ved siden av hverandre med emaljesiden ned og påfører vanlig enkomponent polyuretanlim.

Surring: Deretter «stables» splittene sammen og legges i en surremaskin, som også er selvbygd. Den virker slik at når Danny sveiver på håndtaket er det en drivsnor som får stangemetet til å rotere samtidig som den klemmer splittene sammen. – Drivsnora trekker også med seg en surretråden som legges på stangdelen i spiral, viser Danny. – Surretråden holder splittene på plass og under press til limet har herdet.

Rensing og pussing: Etter ett til to døgn er stangdelen gjenomherdet, og da trekker Danny av surretråden og fjerner limrest. Først bruker han en fintannet fil, så fint slipepapir. Det er viktig ikke å skade emaljelaget, så Danny er lett på handa.

– Jeg synes også at en splitcanestang skal ha så «skarpe» kanter som mulig, legger han til.

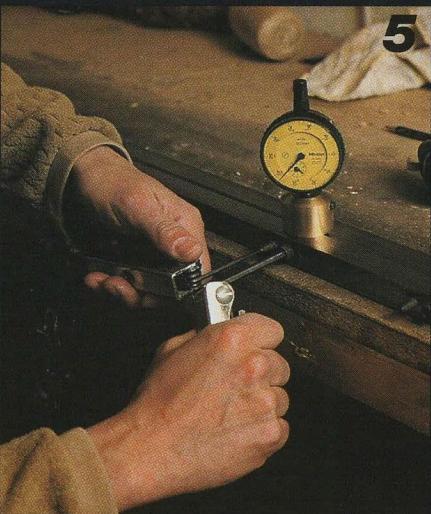

sporenstreks for å kjøpe stang, snøre og snelle. Men i fiskeredskapsbutikken fikk jeg simpelthen ikke lov til å kjøpe en splitcanestang, selv om de hadde en. Jeg måtte begynne med en syntetisk stang av karbonfiber, sa innehaveren klokt (?). Samtidig fikk jeg et løfte om at jeg kunne komme tilbake å bytte plaststanga i en splitcanestang når de største startvanskene var overvunnet. Og det tok ikke lang tid...

– Likevel var det først da jeg fikk min første split-

canestang at det virkelig løsnet. Og i det øyeblikket jeg fikk min første øret på en selvbundet flue, skjønte jeg at jeg var solgt. At jeg måtte bygge min egen splitcanestang for å forsterke gleden ytterligere.

Med boka *A Master's Guide to Building A Bamboo Fly Rod* av Everett Garrison og Hoagy B. Carmichael ga Danny seg stangbyggingen i vold. Først måtte han skaffe seg verktøy, lage utstyr og kjøpe inn råvarene; veltørket, kinesisk bambus. Så

Høveling: Høvelen som er stilt slik at den tar svært tynne spon, føres over splitten i hele dens lengde.

– Etter en eller to «overhøvlinger» i en retning, snur jeg splitten, for å høvle bort like mye fra den andre sidekanten, demonstrerer Danny.
– Når bambusen er *flush* med høvelforma, er splitten ferdig!

Tapering: Deretter stiller Danny inn høvelformen, som også er selvlaget. Med en skrue på hver femte tomme bestemmes dybden som gir taperingen. Dybden kontrolleres med en nøyaktig dybdemåler med en spiss på 60 grader.

Retting: Til slutt skal stangemnet rettes opp, og da varmes emnet opp over en varmepistol. Når det er rett – og det kan ta tid – skal det lakkeres, og Danny gjør det ved å duppe stangdelen ned i et rør med lakk. Emnet løftes sakte opp av lakk-en med en grillmotor.

Montering: Det som gjenstår er å dreie korkhåndtaket i en benkmontert drill og pusse det silkeglatt med fint slipepapir. Så skal holkene av nysølv monteres, og til slutt surren han på ringene med silketråd og lakerer surringene med oljelakk.

var det hundrevis av spørsmål som måtte besvares.

– De svarene jeg ikke fant hos Garrison, fikk jeg på internett. Og her fikk jeg også en mentor, danske Carsten Nax Jørgensen, som har hjulpet meg utrolig mye.

At splitcanebyggere er en internasjonal forsamling understrekkes ytterligere av at Danny kjøper nysølvholker i Australia og kinesisk bambus fra USA.

– Men er det ikke vanskelig, da? spør jeg.
– Ikke hvis du er fingerferdig nok til å få G i sløyd

på ungdomsskolen og er tålmodig og nøyaktig, smiler Danny. Så guider han meg steg for steg gjennom arbeidsgangen. Mens Barry fotograferer arbeidsmomentene, er jeg henvist til å stå i kjellergangen med hodet så vidt stukket inn i Dannys aller helligste; arbeidsrommet på størrelse med en fuglekasse... ☺